

Strøm nok til fremtiden?

Anbefalinger til tempo, prioritering og langsigtede valg i energiomstillingen



Introduktion

Unge i Danmark er vokset op med elektricitet i stikkontakterne som en selvfølge. Over de sidste ti år har vi i gennemsnit kun undværet strøm i 24 minutter om året. Derfor lyder 36 minutter i 2033 heller ikke som et dramatisk tal. Men det peger på en ny virkelighed: Den elforsyning, vi har taget for givet, skal fremover bære varmepumper, elbiler, industri, datacentre og ny grøn produktion i et system, hvor kapacitet allerede flere steder er en knap ressource.

Det kræver et mentalitetsskifte. Energi er ikke længere noget, der bare findes i baggrunden, men en sårbarhed i samfundet og en forudsætning for, at den grønne omstilling kan lykkes. Energiområdet har længe været behandlet som en del af klimapolitikken: som et spørgsmål om reduktionsmål, teknologivalg og grønne ambitioner. Det er det stadig. Men i dag handler energipolitik også om sikkerhed, industri, konkurrenceevne og fordeling. Europas afhængighed af fossil energi har vist, hvor hurtigt energi kan blive geopolitik. Samtidig peger klimavidenskaben stadig tydeligere på risikoen for irreversible forandringer i klimasystemet, hvis omstillingen trækker ud. Derfor er tid ikke en neutral faktor. Hvert år med langsom udbygning, tøvende beslutninger og uklare prioriteringer gør opgaven større.

Danmark har stærke forudsætninger, men vi er ikke så langt i omstillingen, som vi ofte fortæller os selv. Elforsyningen er blevet markant grønnere, men samfundet har fortsat en meget lav elektrificeringsgrad. Dertil kommer at vi skjuler en væsentlig del af energisystemets reelle klimaaftryk i afbrændingen af biomasse, hvor store CO₂-udledninger ikke inkluderes i det nationale klimaregnskab, omend det stadig er store emissioner der bidrager til både ødelæggelse af natur- og dyreliv og opvarmning af atmosfæren. .

Dertil kommer elnettet. Det er den infrastruktur, som store dele af fremtidens energisystem skal bygges oven på. Allerede i dag er elnettet dog en markant flaskehals, og nye projekter må vente flere år på tilslutning. Af samme årsag konkurrerer diverse energiteknologier og projekter såsom fjernvarme, ladestandere, industri, datacentre i dag om den begrænsede plads i systemet. Dette kalder på en mere tydelig politisk prioritering.

Man vil som læser bemærke at det nye regeringsgrundlag allerede forholder sig til flere af de temaer, som disse anbefalinger berører, herunder elektrificering og udfasning af importeret biomasse (Regeringen, 2026). Men det afgørende spørgsmål er dog, om ambitionerne bliver gennemført hurtigt nok, konsekvent nok og med tilstrækkelig villighed til at træffe de kloge langsigtede beslutninger.

Det er her, Ungeklimarådet har et særligt perspektiv. Vi skal leve længst med konsekvenserne af både de beslutninger, der træffes nu, og dem, der udskydes. Derfor ser vi særligt på tempoet i omstillingen, prioriteringen mellem energiomstillingen og andre samfundshensyn, og de områder, hvor ambitionsniveauet fortsat ikke står mål med klimakrisens alvor.

Med disse anbefalinger ønsker vi at pege på, hvor retningen skal skærpes, hvor gennemførelsen skal accelereres, og hvor der mangler tydeligere politiske valg. Energiomstillingen kræver ikke kun mål og strategier. Den kræver, at vi bygger i tide, prioriterer åbent og tør træffe beslutninger, før problemerne bliver akutte.

Indholdsfortegnelse

Introduktion	0
1. Kapacitetsudfordringer	1
1.1 Indfør et nationalt prioriteringsværktøj for netkapacitet	3
1.2 Giv netselskaberne mandat til at bygge til fremtiden	3
1.3 Gør fleksibel netadgang til standard	2
2. Energimix i et moderne energisystem	7
2.1 Gør elektrificering til hovedspor i energiomstillingen	7
2.2 Skab et marked for batterier og energilagring	7
2.3 Priorité strategiske energiprojekter og robust backup	8
3. Biomasse mellem klima ambitionerne og systembehov	9
3.1 Fastlæg en langsigtet og realistisk udfasningsstrategi	9
3.2 Priorité alternativer til biomasse	9
3.3 Biomasse skal ikke anses som en permanent løsning i energisystemet	10
4. Nye datacentre i et presset energisystem	5
4.1 Fastlæg nationale kriterier for placering og tilslutning	5
4.2 Stil krav til fleksibilitet ved elnettilslutning	6
4.3 Integrér overskudsvarme som en standard	6
5. Vidensdeling og koordination på tværs af kommuner	6
5.1 Styrk national koordination og deling af erfaringer	11
5.2 Brug byplanlægning som aktivt redskab i energiomstillingen	11
Litteraturliste	14

Sådan læser du anbefalingerne

Anbefalingerne skal først og fremmest læses i lyset af, og forlængelse af, regeringens ambition om grøn, billig og sikker energi.

Anbefalingerne står samtidig i forlængelse af Ungeklumarådets eget arbejde med energiinfrastuktur og lokal forankring. I februar 2025 udgav vi **En ny tilgang til energiomstillingen**, som blandt andet byggede på erfaringer fra feltbesøg ved energiinfrastuktur med Energinet i Sydvestjylland, og hvor borgerinddragelse, lokal opbakning og tilstrækkelig compensation stod centralt. De temaer behandles ikke lige så indgående i dette katalog, men er fortsat afgørende.

Dette katalog fokuserer på en række vigtige spørgsmål, som i stigende grad præger energiomstillingen: tempoet i elektrificeringen, prioriteringen af begrænset netkapacitet, nye store elforbrugere som datacentre, biomasse i energisystemet og bedre koordinering mellem stat, kommuner og forsyningsaktører. Anbefalingerne er blevet til gennem Ungeklumarådets arbejde med energiområdet fra 2025 til 2026 og bygger blandt andet på dialog med aktører tæt på de praktiske udfordringer i energisystemet, herunder HOFOR, Andel Energi og Dansk Industri.

Anbefalingerne er derfor ikke et forsøg på at opstille en parallel energipolitisk dagsorden. De skal læses som et ungt bidrag til, hvordan de politiske ambitioner kan gennemføres med tilstrækkelig hastighed, langsigtethed og klar prioritering.

1. Kapacitetsudfordringer

Manglende netkapacitet er i dag en af de største barrierer for den grønne omstilling i Danmark. Elektrificering af transport, opvarmning og industri øger efterspørgslen på el markant, samtidig med at nye datacentre og virksomheder stiller store krav til nettet. Flere steder møder projekter allerede lange ventetider eller afslag på tilslutning, fordi infrastrukturen ikke er fulgt med udviklingen. Det skaber usikkerhed for investeringer og forsinker reduktionen af CO₂-udledninger. Når adgang til el bliver en knap ressource, bliver det også et politisk spørgsmål om prioritering.

Danmark bør derfor behandle elnettet som kritisk infrastruktur på linje med veje, havne og vandforsyning. Regeringen bør føre en mere aktiv og strategisk politik, der både håndterer de akutte flaskehalse og bygger kapacitet til fremtidens behov. Tempoet i udbygningen skal op, og beslutningerne skal træffes tidligere (Energinet, 2025).

1.1 Indfør et nationalt prioriteringsværktøj for netkapacitet

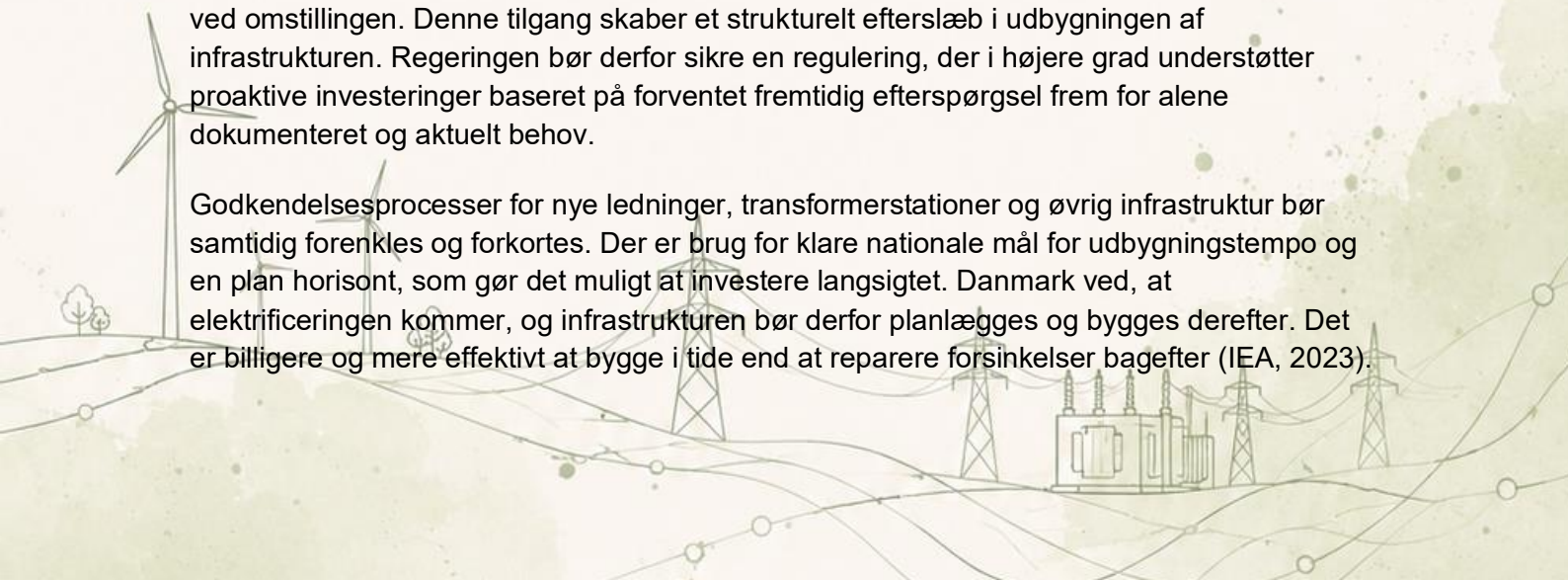
Regeringen bør indføre et nationalt prioriteringsværktøj, så begrænset netkapacitet anvendes dér, hvor den skaber størst værdi for samfundet. I dag risikerer adgangen til nettet i praksis at blive fordelt efter rækkefølge eller lokale forhold frem for strategiske hensyn. Det er ikke holdbart i en tid, hvor kapaciteten er knap, og behovene vokser hurtigt. Prioriteringen bør derfor baseres på tydelige kriterier som klimaeffekt, arbejdspladser, forsyningssikkerhed, lokal værdiskabelse og betydning for samfundskritiske funktioner. Modellen skal være gennemsigtig, så virksomheder og borgere kan forstå beslutningerne og planlægge derefter.

Samtidig bør der være mulighed for løbende justering, når teknologier og behov ændrer sig. Et prioriteringsværktøj vil ikke løse alle kapacitetsproblemer, men det vil sikre, at den kapacitet, vi har nu, bruges klogere. Når ressourcerne er begrænsede, må politiske valg træde tydeligere frem (Energinet, 2026a).

1.2 Giv netselskaberne mandat til at bygge til fremtiden

Energinet og de lokale netselskaber bør have bedre muligheder for at investere i elnettet, før kapacitetsmanglen opstår. I praksis har udbygningen ofte været reaktiv, hvor investeringer først gennemføres, når kapacitetsproblemer allerede er blevet tydelige, og der er opstået lange køer til nettilslutning. Det betyder, at virksomheder i nogle tilfælde må vente i årevis på adgang til strøm, hvilket både forsinker elektrificeringen og øger de samlede omkostninger ved omstillingen. Denne tilgang skaber et strukturelt efterslæb i udbygningen af infrastrukturen. Regeringen bør derfor sikre en regulering, der i højere grad understøtter proaktive investeringer baseret på forventet fremtidig efterspørgsel frem for alene dokumenteret og aktuelt behov.

Godkendelsesprocesser for nye ledninger, transformerstationer og øvrig infrastruktur bør samtidig forenkles og forkortes. Der er brug for klare nationale mål for udbygningstempo og en plan horisont, som gør det muligt at investere langsigtet. Danmark ved, at elektrificeringen kommer, og infrastrukturen bør derfor planlægges og bygges derefter. Det er billigere og mere effektivt at bygge i tide end at reparere forsinkelser bagefter (IEA, 2023).



1.3 Gør fleksibel netadgang til standard

Regeringen bør gøre fleksibel netadgang til et centralt værktøj i håndteringen af kapacitetsmangel. Ikke alle aktører har behov for fuld adgang til nettet hele tiden, og derfor bør flere kunne tilbydes afbrydelige eller tidsbegrænsede tilslutningsaftaler. Det gælder eksempelvis industri, datacentre og andre forbrugere, som kan flytte eller reducere deres forbrug i pressede timer. Med mere fleksible modeller kan eksisterende kapacitet udnyttes langt bedre, samtidig med at behovet for dyr og langsommelig udbygning reduceres.

Regeringen bør også understøtte lokale energiløsninger som microgrids, energi fællesskaber og termonet, der kan aflaste det centrale system. Flexibilitet bør tænkes ind i både regulering, tariffer og markedsdesign. Det vil skabe et mere intelligent og robust energisystem. Når nettet er presset, bør løsningen ikke kun være at bygge mere – men også at bruge det smartere (IEA, 2026).

2. Nye datacentre i et presset energisystem

Antallet af forespørgsler om etablering og udvikling af datacentre stiger globalt i takt med digitalisering, brug af AI og nye datadrevne teknologier. Denne udvikling rejser nye spørgsmål i en dansk kontekst, som kræver aktiv politisk stillingtagen.

Datacentre har et stort og konstant elforbrug, som ved etablering lægger pres på eksisterende netkapacitet og elproduktion. Samtidig skaber udviklingen behov for en mere samlet og strategisk tilgang til, hvordan datacentre placeres, tilsluttes og integreres i energisystemet (Energinet, 2026b). Hvis hensynet til klima og en effektiv anvendelse af begrænsede energiresourcer skal vægtes højt, bør der anlægges et kritisk blik på, hvor og i hvilket omfang nye datacentre etableres.

Det gælder særligt, fordi energiomstillingen ikke blot er én samfundsprioritet blandt mange. Klimaforandringerne indebærer en risiko for irreversible konsekvenser, hvor centrale tipping points i klimasystemet kan udløse forandringer med meget store og langvarige virkninger. Derfor er en klar prioritering af elektrificering, fossil udfasning og reduktion af udledninger ikke kun den klimamæssigt nødvendige beslutning, men også den langsigtet kloge beslutning for samfundet.

Det kan indebære, at andre hensyn, investeringer eller erhvervsinteresser må vige på kort sigt. Men når netkapacitet og grøn energi er knappe ressourcer, bør de først og fremmest bruges dér, hvor de bidrager mest til at reducere sårbarhed, fremskynde omstillingen og undgå langt større fremtidige omkostninger.

I visse tilfælde kan det derfor være relevant at nedprioritere nye datacentre til fordel for aktiviteter, der skaber større samfunds- og klimamæssig værdi.

2.1 Fastlæg nationale kriterier for placering og tilslutning

Der er behov for en videre udvikling af klare nationale kriterier for opførelse og tilslutning af datacentre. I dag mangler der en samlet strategisk tilgang, hvilket kan føre til ineffektiv udnyttelse af elnettet og øget pres på energisystemet.

I Tyskland stilles der krav om, at datacentre reguleres og optimeres samt i højere grad bidrager til at dække eller finansiere deres eget elforbrug, så de ikke unødigt belaster det eksisterende elnet. En tilsvarende tilgang kan overvejes i Danmark. Formålet er at sikre, at meget store elforbrugere ikke i praksis får ubegrænset adgang til en knap ressource, hvor risikoen ellers er, at de kan tage en uproportionalt stor andel af kapaciteten og dermed fortrænge andre aktører. Regulering bliver i den sammenhæng et styringsværktøj til at skabe en mere balanceret fordeling af elforbruget i et presset energisystem, frem for at kapaciteten alene fordeles efter hastighed eller økonomisk styrke (Concito, 2020).



Hvis datacentre skal etableres i Danmark bør regeringen fastsætte klare nationale kriterier for opførelsen. Placeringen bør blandt andet ske ud fra hensyn til:

- Tilgængelig netkapacitet og adgang til grøn el
- Mulighed for integration af overskudsvarme i fjernvarmenettet
- Hvor datacentrene skaber størst mulig samfundsværdi

Datacentre bør som udgangspunkt kun placeres, så de ikke belaster et allerede presset energisystem. God planlægning og krav ved placering kan mindske behovet for dyr netudbygning og reducere konflikter med andet forbrug og tilslutning.

2.2 Stil krav til fleksibilitet ved elnettilslutning

Datacentres elforbrug bør i højere grad kunne tilpasses situationen i elnettet. Fleksible tilslutningsaftaler kan være et centralt værktøj til at reducere belastningen i perioder med pres på systemet. Dette kan eksempelvis indebære begrænset netadgang i spidsbelastningsperioder og mulighed for midlertidig nedregulering af forbruget, særligt i områder med kapacitetsmangel.

En øget fleksibilitet kan bidrage til bedre udnyttelse af eksisterende infrastruktur og mindske behovet for omfattende netudbygning. Reguleringen skal balancere hensynet til investeringer og konkurrenceevne med behovet for et stabilt og retfærdigt energisystem.

2.3 Integrér overskudsvarme som en standard

Hvor det er teknisk muligt, bør udnyttelse af overskudsvarme indgå som et krav i planlægningen af nye datacentre. Overskudsvarme kan bidrage væsentligt til den grønne varmforsyning og øge den samlede energieffektivitet, men potentialet realiseres kun, hvis det indtænkes tidligt i planlægningsfasen og kobles til eksisterende fjernvarmenet (Concito, 2020). Da fjernvarme ikke kan transporteres over store afstande uden betydelige tab, er placeringen af datacentre derfor afgørende. Det understreger vigtigheden af at udnytte de lokale synergier ved placering tæt på relevant infrastruktur og varmemeforbrugende industri, hvor overskudsvarmen kan anvendes direkte og dermed skabe størst mulig samfunds- og energimæssig værdi.

3. Energimiks i et moderne energisystem

Danmark har brug for et energisystem, der både er grønt, robust og modstandsdygtigt. Fremtidens energiforsyning kan ikke baseres på én teknologi alene, men kræver samspil mellem flere løsninger, der hver bidrager med forskellige styrker. Vind og sol skal levere store mængder billig grøn energi, mens lagring, fleksibelt forbrug og reservekapacitet skal sikre stabil drift, når produktionen varierer. Samtidig skal varme, transport og industri kobles tættere sammen med elsystemet.

Et moderne energimix handler derfor ikke kun om produktion, men også om integration, planlægning og modstandsdygtighed. Danmark bør føre en aktiv energipolitik, der understøtter denne udvikling og reducerer afhængigheden af importerede fossile brændsler. Målet bør være et system, der både kan levere på klima, lave og stabile priser samt forsynings sikkerhed. Omstillingen skal ske hurtigt, men også klogt (Energinet, 2025).

3.1 Gør elektrificering til hovedspor i energiomstillingen

Elektrificering bør være hovedsporet i omstillingen af transport, opvarmning og store dele af industrien. Hvor det er teknisk muligt, er direkte brug af grøn strøm ofte den mest energieffektive og langsigtede løsning. Elbiler, varmepumper og elektrificerede industriprocesser kan reducere både udledninger og afhængighed af importerede brændsler. Regeringen bør derfor fjerne barrierer, der bremser elektrificeringen, og sikrer stabile rammevilkår for investeringer. Elektrificeringen kan blandt andet fremmes gennem målrettede afgifts- og tarifstrukturer, hurtigere nettilslutning, bedre ladeinfrastruktur og stabile investeringsvilkår for virksomheder. Afgifter, tariffer og støtteordninger bør indrettes, så grøn strøm bliver det oplagte valg.

Samtidig kræver elektrificeringen en stærk udbygning af elnettet og bedre samspil mellem energisektorerne. Danmark har allerede stærke erfaringer på området, særligt i fjernvarmesektoren, som bør bygges videre på. Elektrificering skal ikke være ét spor blandt mange, det skal være fundamentet for fremtidens energisystem (DBDH, 2024).

3.2 Skab et marked for batterier og energilagring

Batterier og andre former for energilagring bør være en integreret del af det danske energisystem. Når andelen af sol og vind stiger, vokser behovet for teknologier, der kan lagre energi og flytte forbrug over tid. Batterier kan reducere spidsbelastninger, stabilisere nettet og levere hurtig reservekapacitet i kritiske situationer. Batterilagring er dog fortsat forbundet med høje omkostninger, og en bred udbredelse vil derfor kræve betydelige prisfald for at blive en rentabel investering. Varmelagring og andre lagringsformer kan samtidig spille en vigtig rolle i fjernvarmesystemet samt industrien og bidrage til at stabilisere elmarkedet.

Regeringen bør derfor sikre, at reguleringen understøtter lagring frem for at skabe barrierer gennem dobbeltbetaling, uklare markedsregler eller langsomme godkendelser. Tariffer og markedsdesign bør belønne den fleksibilitet, lagring kan levere. Danmark risikerer ellers at miste investeringer og innovation på et område, der bliver afgørende i hele Europa. Et moderne energisystem kræver ikke kun mere produktion, men også evnen til at gemme energien, når den er billig og grøn (IEA, 2026).

3.3 Prioritér strategiske energiprojekter og robust backup

Regeringen bør prioritere strategiske energiprojekter, der kan løfte både kapacitet, forsyningssikkerhed og Danmarks rolle i det europæiske energisamarbejde. Statsligt ejede megaprojekter vil kunne levere store mængder ny grøn strøm, styrke forbindelserne til nabolande og gøre Danmark mindre sårbar over for geopolitiske kriser.

Samtidig må omstillingen ikke bygge på en forestilling om, at reservekapaciteten bliver overflødig fra den ene dag til den anden. Der vil fortsat være perioder med høj efterspørgsel, lav vindproduktion eller uforudsete udfald, hvor backup er nødvendig. Regeringen bør derfor sikre realistiske planer for reservekapacitet, nødberedskab og robust drift gennem hele omstillingsperioden. Det kan være midlertidige løsninger, fleksibelt forbrug eller strategiske reserver. Forsyningssikkerhed skal ikke stå i modsætning til grøn omstilling, men det skal være en forudsætning for den (Reuters, 2025).

Nb.

4. Biomasse mellem klima ambitionerne og systembehov

Biomasse har spillet en central rolle i den danske energiomstilling og har bidraget til en hurtig udfasning af fossile brændsler i el- og varmeproduktionen. Samtidig fylder biomasse i dag meget i det danske energisystemet. Vi har forud for anbefalingerne rejst spørgsmål om klimaeffekt, arealanvendelse, importafhængighed og langsigtet forsyningssikkerhed. Udfasning af biomasse virker som en kompleks opgave, hvor flere aktører peger på, at der ikke kan ske en udfasning fra den ene dag til den anden. Der er bredt set et ønske om en langsigtet plan med en efterspørgsel på at udvikle og teste alternativerne. Der bør udarbejdes en politisk prioritering for gradvist at reducere afhængigheden af biomasse i takt med, at elektrificering, varmepumper, lagring og andre løsninger modnes.

4.1 Fastlæg en langsigtet og realistisk udfasningsstrategi

Regeringen bør udarbejde en langsigtet strategi for biomasse, der tydeligt skitserer, hvornår og hvordan biomasse kan udfases i forskellige dele af energisystemet. Strategien bør tage højde for forskellen mellem el- og varmeproduktion, regionale forhold og behovet for forsyningssikkerheden i spidsbelastningsperioder.

En udfasningsstrategi kræver klare prioriteringer og milepæle, som vi mener at der er behov for. Udfasningen skal dog også ske med fleksibilitet, for at biomassen ikke udfases før at det nye system med alternativer er oppe at køre, ellers kan der være risiko for at øge import af fossil energi eller højere energipriser.

4.2 Priorité alternativer til biomasse

Hvis forbruget af biomasse skal reduceres, skal der samtidig investeres massivt i alternativer. Det gælder især elektrificering med store varmepumper og elkedler, udbygning af elnettet samt lagring. Der er allerede flere planer for at indføre alternativer, men tempoet udfordres i dag af netkapacitet, regulering og skæve økonomiske incitamenter.

Samtidig spiller Carbon Capture and Storage (CCS) en central rolle i den fremadrettede diskussion om biomasse, hvor især BECCS (Bioenergy with Carbon Capture and Storage) ofte fremhæves som en mulig broteknolog (Stockholm Exergi, u.å.). Her kan CO₂ fra biomasseforbrænding opsamles og lagres, hvilket potentielt kan gøre biomasse klimaneutral eller endda kulstofnegativ. Dette ændrer dog ikke ved, at teknologien er dyr, endnu umoden i stor skala og afhængig af omfattende infrastruktur til transport og lagring af CO₂.

Regeringen bør derfor sikre, at regulering og støtteordninger aktivt understøtter overgangen til elektrificerede og mere effektive alternativer, så biomasse gradvist kan udkonkurreres af løsninger med lavere klimaaft tryk. BECCS kan indgå som et supplerende spor i en begrænset del af systemet, men bør ikke udgøre en primær forudsætning for fortsat biomasseanvendelse (Segal, 2026). På længere sigt er der behov for en klar politisk udfasnings- og omstillingsstrategi, der allerede nu fastlægger retningen og skaber investeringssikkerhed for de nødvendige alternativer.

4.3 Biomasse skal ikke anses som en permanent løsning i energisystemet

Biomasse bør betragtes som et værktøj anvendt som led i energiomstillingen. Det betyder, at det bør anses som et middel i den grønne energiomstilling, men ikke som en brik i fremtidens energisystem. Nye anlæg må ikke være låst fast i båndspænd fra lovgivning og gamle rammer i energisystemet i flere årtier. Det bør være fordelagtigt at omlægge nye anlæg så energisystemet omstilles i en grønnere retning. Derfor skal der stilles høje krav til dokumentation, bæredygtighed og transparens for anlæg og forsyningskæder.

Hvis det vurderes samfundskritisk nødvendigt at fastholde en vis andel biomasse i energisystemet for at sikre en stabil baseload, bør der som minimum stilles krav om, at biomassen stammer fra dokumenterbart bæredygtige, gerne nationale eller lokale skovressourcer. En reduktion af afhængigheden af importeret biomasse bør ikke alene betragtes som et klimahensyn, men også som et spørgsmål om geopolitisk robusthed og energisikkerhed i et samfund, hvor forsyningskritiske funktioner skal kunne opretholdes under alle forhold.



5. Vidensdeling og koordination på tværs af kommuner

Mange af de centrale udfordringer i energiomstillingen går på tværs af kommunegrænser og kræver derfor en mere sammenhængende og koordineret indsats. I dag håndteres byplanlægning, miljøgodkendelser, energikrav og projektudvikling i høj grad lokalt og ofte uden systematisk vidensdeling mellem kommuner. Denne fragmenterede praksis betyder, at kommuner gentager lignende processer uden at trække på eksisterende erfaringer fra andre steder. Det kan føre til længere sagsbehandlingstider, uensartede krav til sammenlignelige projekter og en risiko for, at gode løsninger ikke udbredes. Samtidig skaber det usikkerhed for projektudviklere og forsyningsselskaber, som må navigere i forskellige lokale fortolkninger af de samme nationale rammer.

En mere struktureret tilgang til vidensdeling og koordination vil derfor kunne sikre mere ensartede og effektive processer samt en hurtigere implementering af energiprojekter på tværs af landet. Der eksisterer allerede betydelig viden i kommuner, forsyningsselskaber og brancheorganisationer, men denne udnyttes i dag i utilstrækkelig grad (Realdania, u.å.).

5.1 Styrk national koordination og deling af erfaringer

Regeringen bør tage initiativ til en stærkere national koordination og en mere systematisk vidensdeling mellem kommuner om energiprojekter. Dette kan eksempelvis ske gennem fælles retningslinjer, digitale vidensplatforme eller tværkommunale netværk, hvor erfaringer med miljøvurderinger, varmeplanlægning, regulering, netudfordringer og borgerinddragelse løbende deles og anvendes aktivt.

En større grad af ensartethed i rammer og praksis kan bidrage til mere forudsigelige og effektive processer for både kommuner, forsyningsselskaber og projektudviklere, uden at det nødvendigvis reducerer det lokale råderum.

5.2 Brug byplanlægning som aktivt redskab i energiomstillingen

Kommunerne spiller en central rolle i udviklingen af fremtidens energisystem (Energistyrelsen, 2016). Byudvikling, renovering og infrastruktur bør i langt højere grad integreres med energiplanlægning, så nye byområder understøtter lavtemperaturvarme, fleksibelt elforbrug og lokal energiproduktion.

Staten bør understøtte denne udvikling gennem vejledning, kompetenceopbygning og tydeligere rammesætning for, hvordan energihensyn kan og bør indarbejdes i den lokale planlægning. Dette bygger videre på tidligere anbefalinger fra Ungeklimarådet, hvor lokal inddragelse og lokal værdiskabelse fremhæves som centrale forudsætninger for at sikre folkelig opbakning til energiomstillingen (Ungeklimarådet, 2025).



5.3 Integreret areal- og energiplanlægning i større skala

For at styrke sammenhængen mellem energisystemet og den fysiske planlægning bør der i højere grad arbejdes med en integreret tilgang til arealudnyttelse og energiinfrastuktur. Dette indebærer en mere strategisk placering af større energiforbrugende og energiproducerende anlæg, så synergier mellem industri, varmeforsyning og elnet udnyttes bedre.

En sådan tilgang kan bidrage til at reducere behovet for omfattende netudbygning, forbedre udnyttelsen af overskudsenergi og sikre en mere effektiv samlet ressourceanvendelse i energiomstillingen.



Om Ungeklimarådet

Ungeklimarådet er et rådgivende organ under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, der arbejder for at bringe unge stemmer ind i klimapolitikken.

De 14 medlemmer af Ungeklimarådet er udpeget for en to-årig periode, og de kommer fra alle dele af landet, fra forskellige uddannelsesretninger og repræsenterer forskellige indgangsvinkler til klimaudfordringen.

Kontakt: ungeklima@gmail.com

Ungeklimarådets medlemmer:

Asbjørn Frier	HK Ungdom / FH Ungdom gennem DUF
Benjamin Bøgen Pedersen	Individuelt mandat
Emil Koch	Individuelt mandat
Frederikke Viltoft Mygind	Individuelt mandat
Gorm Nissen	Den Grønne Ungdomsbevægelse
Jeanette Andersen	Fagbevægelsens Ungdom / FH
Kathrine Strange	Individuelt mandat
Klara Agnethe Toft	Folkekirkens Nødhjælp Ungenetværk
Laxmy Baleswaran Krishnapillai	Individuelt mandat
Linea Sveistrup	Individuelt mandat
Linus Lindquist	Individuelt mandat
Lise Coermann Mathiesen	DUF – Dansk Ungdoms Fællesråd
Lukas Olesen	LandboUngdom
Marie Smedegaard Andersen	Dansk ICYE

Litteraturliste

Energinet (2025). *Redegørelse for elforsyningssikkerhed 2025*. <https://energinet.dk/om-publikationer/publikationer/redegorelse-for-elforsyningssikkerhed-2025/>

Energinet (2026a). *Ny prioriteringsmodel for tilslutning til Energinets elnet*. <https://energinet.dk/prioritering/>

Energinet. (2026b). *Energinet indfører midlertidig pause i nye nettilslutninger og sætter turbo på akutpakke*. <https://energinet.dk/om-nyheder/nyheder/2026/03/02/energinet-indforer-midlertidig-pause-i-nye-nettilslutninger-og-saetter-turbo-pa-akutpakke/>

Energistyrelsen. (2016). *Metodebeskrivelse: Vejledning i kortlægningsmetoder og datafangst til brug for kommunal strategisk energiplanlægning*. https://ens.dk/sites/default/files/media/documents/2024-11/metodebeskrivelse_280916.pdf

International Energy Agency (IEA) (2023). *Denmark 2023 Energy Policy Review*. https://iea.blob.core.windows.net/assets/9af8f6a2-31e7-4136-94a6-fe3aa518ec7d/Denmark_2023.pdf

International Energy Agency (IEA) (2026). *Electricity 2026 – Flexibility*. <https://www.iea.org/reports/electricity-2026/flexibility>

DBDH (2024). *Electrification of District Heating Accelerates Across Denmark*. <https://dbdh.org/electrification-of-district-heating-accelerates-across-denmark/>

Reuters (2025). *EU grants €755 mln to Bornholm offshore energy hub*. <https://www.reuters.com/sustainability/boards-policy-regulation/eu-grants-755-mln-eur-bornholm-offshore-energy-hub-german-economy-ministry-2025-09-04/>

Concito. (2020). *EU bør stille krav om energieffektive køleløsninger i datacentre*. CONCITO Bloggen. <https://concito.dk/concito-bloggen/eu-boer-stille-krav-om-energieffektive-koeleloesninger-datacentre>

Realdania. (u.å.). *DK2020 – kommunernes klimaledelse i praksis*. <https://realdania.dk/projekter/dk2020>

Ungeklimarådet. (2025). *En ny tilgang til energiomstillingen - Hvordan vi sikrer, at energiudbygningen sker i tide*. https://www.kefm.dk/Media/638798806335913259/Ungeklimaradets%20anbefalinger_%20Ny%20tilgang%20til%20energiomstillingen.pdf

Stockholm Exergi. (u.å.). *BECCS*. <https://www.stockholmexergi.se/en/beccs/>

Segal, M. (2026). *Microsoft announces first major carbon removal deal since reportedly exiting the market*. ESG Today. <https://www.esgtoday.com/microsoft-announces-first-major-carbon-removal-deal-since-reportedly-exiting-the-market/>

Regeringen. (2026). *Det politiske grundlag for firkløverregeringen*.

<https://www.regeringen.dk/aktuelt/publikationer-og-aftaletekster/det-politiske-grundlag-for-firkloeverregeringen/>

